

Sammanträdesdatum
15.12.2021

Nr
12

Paragrafer
163-172

Plats och tid	Kommunkansliet i Klemetsby, Lumparland. Onsdag 15.12.2021 kl. 19.00–20.34.
Beslutande	Wilhelms Brage, ordförande Mörn Tomas, vice ordförande Jansén Gea Malén Johan Strandholm-Karlsson Lil
Frånvarande	Johansson Hanna
Övriga deltagande	Jansryd Mattias, kommundirektör, föredragande och sekreterare Eriksson Pia, kommunfullmäktiges ordförande Williams Robert, kommunfullmäktiges I vice ordförande Nordberg Ulrika, kommunfullmäktiges II vice ordförande Eriksson Mathias, utbildningschef, 163–166 §
Underskrifter	Brage Wilhelms Ordförande Mattias Jansryd Sekreterare
Protokolljustering Plats och tid	Lumparland 15.12.2021
Underskrifter	Lil Strandholm-Karlsson Tomas Mörn
Protokollet framlagt till påseende Plats och tid	Kommunkansliet i Lumparland 17.12.2021
Intygar	
Utdragets riktighet bestyrker Plats och tid	Lumparland / 20
Underskrift	

För närmare information om besluten i detta protokoll, kontakta kommundirektör Mattias Jansryd per telefon +358 18 359 025 eller +358 40 1763 314 eller e-post mattias.jansryd@lumparland.ax.

Plats: Kommunkansliet i Klemetsby, Lumparland

Tid: Onsdag 15.12.2021 kl. 19.00

ÄRENDEN

163 §	Sammanträdets konstituerande	1
164 §	Anmälningssärenden	2
165 §	Kommunfullmäktiges beslut 1.12.2021.....	3
166 §	Skrivelse från Hem och skolföreningen i Lumparland	4
167 §	Tjänstebeskrivning för daghemsföreståndare	6
168 §	Ersättning till infobladsredaktören.....	7
169 §	Utgivning av infobladet	8
170 §	Projekt för att skapa tillväxt på axeln Lemland-Lumparland-Föglö.....	9
171 §	Utlåtande över slutrapport för förverkligandet av läs- och skrivkunnighetskedet och inledningsskedet inom grundskoleutbildning för vuxna	12
172 §	Sammanträdets avslutande	13

163 § Sammanträdets konstituerande

Laglighet och beslutförhet

Konstaterades att kommunstyrelsen sammanträder i beslutfört antal på lagenlig kallelse.

Protokolljustering

Till protokolljusterare utsågs Lil Strandholm-Karlsson och Tomas Mörn.

Protokolljustering sker direkt efter sammanträdets avslutande.

Godkännande av föredragningslistan

Föredragningslistan godkändes enhälligt oförändrad.

164 § Anmälningssärenden

Ks § 164/15.12.2021

1. Av kommundirektören fattade beslut:
15 § Uppsägning av lägenhet, 30.11.2021
16 § Justering av samlingslokalstöd, 9.12.2021
17 § Anställande av klasslärare, 14.12.2021.
2. De indexbundna eurobeloppen i klientavgiftslagen och klientavgiftsförordningen ändras från och med 1.1.2022, ÅLR.
3. Kallelse till förbundsstämma, MISE.
4. Information om vissa indexjusteringar inom socialvården 2021, ÅLR.
5. Tillsyn av egenkontrollplan, personalens anmälningsskyldighet och offentliggörande av väntetider inom kommunal äldreomsorg, ÅMHM 7.12.2021.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar anteckna de ovan nämnda ärendena till kännedom.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

165 § Kommunfullmäktiges beslut 1.12.2021

Ks § 165/15.12.2021

Enligt 44 § i förvaltningsstadgan ska kommunstyrelsen granska lagligheten av de beslut som fattats av kommunfullmäktige samt tillse att de verkställs.

Följande ärenden behandlades vid kommunfullmäktiges sammanträde 1.12.2021:

- 46 § Budget 2022
- 47 § Tilläggsmedel för träningsundervisningen
- 48 § Tilläggsmedel för äldreomsorgsförvaltningen
- 49 § Eventuell uppsägning av samarbetsavtalet med Lemlands kommun om gemensam byggnadsinspektion och teknisk sektor

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen konstaterar att kommunfullmäktiges beslut är lagliga och att de kan verkställas eller redan har verkställts.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

166 § Skrivelse från Hem och skolaföreningen i Lumparland

Ks § 122/6.10.2021

Hem och skolaföreningen i Lumparland har 20.9.2021 inkommit med en skrivelse med anledning av lärarsituationen i skolan. Skrivelsen, enligt bilaga:

- Bilaga A – Ks § 122

Sammanfattningsvis lyfter föreningen upp oro över de korttidsvikarier som skolan varit tvungen att anställa under hösten samt att det inte vid skrivelsens författande fanns någon lösning på framtida vikarie då dåvarande vikarie skulle sluta 30.9.2021.

Sedan skrivelsen inkom har skolan ordnat med en vikarie som anställts terminen ut. Förhoppningen är att ordinarie personal är tillbaka i tjänst till vårterminen.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att skrivelsen från Hem och skolaföreningen inte föranleder några ytterligare åtgärder utöver de som skolan redan vidtagit.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

Ks § 166/15.12.2021

Utbildningschefens beredning

Lumparlands Hem och skolaförening r.f. har 22.11.2021 inkommit med en skrivelse angående situationen vid Lumparlands skola och en begäran om att kommunstyrelsen ska åtgärda situationen, se bilaga:

- Bilaga B – Ks § 166

Hem och skolaföreningen uttrycker en oro för personalsituationen vid skolan och vill veta vilka åtgärder kommunstyrelsen tänker vidta för att kunna erbjuda eleverna i Lumparlands skola den undervisning de har rätt till.

Den tillsvidare anställda skolföreståndaren har meddelat att han kommer tillbaka på jobb 7.1.2022.

Den tillsvidare anställda klassläraren som även fungerat som t.f. föreståndare under höstterminen har sagt upp sig per den 19.11.2021 så att den sista arbetsdagen blir 9.1.2022.

Rekrytering pågår gällande en ny tillsvidareanställd klasslärare och ansökningstiden går ut 13.12.2021. Hittills har det inkommit två ansökningar där båda lärare är behöriga för tjänsten. Beroende på vem som väljs till tjänsten går det sedan att avgöra vilket behov som finns vad gäller lärare i övrigt.

Klassläraren i åk 2–4 har tillsammans med t.f. skolföreståndare och utbildningschefen gått igenom vilka stödfunktioner som behövs för att hjälpa upp situationen i klassen. Det är främst åtgärder för elever i behov av särskilt stöd som är nödvändiga.

För närvarande pågår ett samarbete med specialklassläraren från Lemlands skola samt den tutorlärare inom SÅUD som ansvarar för Lumparlands skola att kartlägga vilket behov som finns av stödinsatser. Hur specialundervisningen kommer att se ut från årsskiftet är i skrivande stund oklar. Kontakt har även tagits med elevvårdspersonal för konsultation.

På basen av det elevunderlag som presenterades i samband med budgeten för 2022 och ekonomiplanen för 2023–2024 behöver ett politiskt ställningstagande tas kring verksamheten i Lumparlands skola fr.o.m. läsåret 2023–2024 då elevantalet enligt nuvarande prognos ser ut att bli 12 elever.

Kommundirektörens tilläggsberedning

Rekryteringsprocessen vad gäller ny klasslärare slutfördes 14.12.2021 och kommunen har anställt en behörig klasslärare till Lumparlands skola med mångårig erfarenhet.

Utbildningschefen är inkallad som sakkunnig.

Utbildningschefen förordar

Kommunstyrelsen meddelar Lumparlands Hem och skolaförening r.f. de åtgärder som vidtagits och konstaterar vidare att ytterligare åtgärder planeras i samband med att skolföreståndaren återgår i tjänst.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar meddela Lumparlands Hem och skolaförening r.f. de åtgärder som vidtagits enligt beredningen ovan och konstaterar vidare att ytterligare åtgärder planeras i samband med att skolföreståndaren återgår i tjänst.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

167 § Tjänstebeskrivning för daghemsföreståndare

Ks § 167/15.12.2021

Tjänstebeskrivningen för daghemsföreståndare behöver uppdateras för att stämma överens med den nya förvaltningsstrukturen samt det faktum att behörighetskraven ändrats. Förslag till ny tjänstebeskrivning, enligt bilaga:

- Bilaga A – Ks § 167

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar anta ny tjänstebeskrivning för daghemsföreståndare enligt Bilaga A – Ks § 167.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

168 § Ersättning till infobladsredaktören

Ks § 168/15.12.2021

Enligt nuvarande arrangemang sköts redigeringen och utgivningen av kommunens infoblad av den person som är anställd som ekonomichef. Däremot görs inte detta arbete inom ramen för ekonomichefens ordinarie arbetstid utan sköts separat utanför arbetstid med en separat ersättning. Det är alltså inte tvunget att det är ekonomichefen som är kommunens infobladsredaktör.

För arbetet utgår en ersättning om 165 euro per infoblad. Denna summa har varit densamma sedan 1.1.2016.

Det finns ingenting i kommunens bestämmelser som reglerar hur ersättningen fastställs eller förändras över tid, förutom att det är kommunstyrelsen som hanterar lönefrågor. Det finns därför behov av att ta fram principer för hur ersättningen kan justeras upp. Ersättningen är inte heller bunden till någon lönesättningspunkt i kollektivavtalet, men kan anses vara ett sådant engångsarvode som omnämns i 14 § i AKTA.

Sedan summan reviderades har levnadskostnadsindex stigit med 7,53 procent. En höjning av ersättningen bundet till levnadskostnadsindex skulle innebära 177,42 euro per infoblad. Däremot har lönerna överlag stigit med mer än 7,53 procent sedan 2016 varför det skulle innebära att ersättningen övertid skulle halka efter övriga löner och ersättningar kommunen betalar ut ifall ersättningen binds till levnadskostnadsindex. Utifrån likabehandlingsprincipen borde ersättningen till infobladsredaktören alltså framöver bindas till de allmänna löneförhöjningarna.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att ersättningen till infobladsredaktören höjs till 180 euro per infoblad från och med 1.1.2022 och att den framledes följer de allmänna löneförhöjningarna.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

169 § Utgivning av infobladet

Ks § 169/15.12.2021

För närvarande ges infobladet ut den första varje månad. Nuvarande upplägg med att ekonomichefen utför det redaktionella arbetet omöjliggör för personen i fråga att ha ledighet utan avbrott. Därför kan det vara lämpligt att en sommarmånads infoblad utgår. Ifall juli månads infoblad utgår är det dock viktigt att eventuella annonser om sommaraktiviteter från föreningar och liknande redan kommer i juni månads infoblad. Alltså skulle juni månads infoblad kunna ses som ett dubbelnummer.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar föreslå fullmäktige att infobladet ges ut alla månader under året förutom juli månad men att juni månads infoblad marknadsförs som ett dubbelnummer för juni/juli.

Beslut

Ärendet bordläggs.

170 § Projekt för att skapa tillväxt på axeln Lemland-Lumparland-Föglö

Ks § 167/25.11.2020

Det har 19.11.2020 från en kommuninvånare i Lemlands kommun inkommit ett förslag till projekt för att skapa tillväxt på axeln Lemland-Lumparland-Föglö.

Målsättningen med projektet är att:

- befintliga företagen i regionen utvecklas
- flera nya företag bildas i regionen
- befintliga företag etablerar sig i regionen.

Genom detta är tanken att nya arbetstillfällen kan tillkomma och en ökad inflyttning ska kunna ske. Detta skulle i sin tur kunna leda till en bättre skattebas för kommunerna.

Visionen för projektet är att axeln efter tre år har 10–20 mikro- och småföretag med 20–60 nya arbetsplatser i regionen.

Ett slutligt mål med projektet är att efter tre år öka samfundsskatten i kommunerna med 10 % per år. Detta skulle innebära:

Lemland: + 9 700 euro

Lumparland: + 6 800 euro

Föglö: + 27 400 euro

Totalt: + 43 900 euro

Tanken är att projektet skulle drivas av en extern resurs som under tre år arbetar dedikerat med ovanstående frågor.

Det gemensamma projektet är tänkt att formas i samråd med de lokala politikerna i regionen samt de ledande tjänstemännen men framför allt med det lokala åländska och regionala näringslivet och näringslvsorganisationerna.

I den översända projektplanen framgår följande uppskattade kostnader:

Budget	Per år	Totalt 3 år
Projektledare	12 000 euro	36 000 euro
Rese- och möteskostnader	1 000 euro	3 000 euro

Marknadsföring och övriga kostnader	1 000 euro	3 000 euro
Totalt	14 000 euro	42 000 euro

Finansiering är tänkt att ske enligt följande:

Finansiering	Per år	Totalt 3 år
Ålands landskapsregering	7 000 euro	21 000 euro
Kommunerna	7 000 euro	21 000 euro
Totalt	14 000 euro	42 000 euro

Kostnadsfördelningen kommunerna emellan är tänkt att ske enligt följande:

Fördelning	Antal invånare	Pris per invånare	Kostnad per år
Lemland	2 056	2,37 euro	4 877 euro
Lumparland	370	2,37 euro	878 euro
Föglö	525	2,37 euro	1 245 euro
Totalt	2 951		7 000 euro

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar framföra att Lumparlands kommun ställer sig positiv till tanken om ett med Lemlands och Föglö kommuner gemensamt projekt för att skapa tillväxt på axeln Lemland-Lumparland-Föglö och inväntar övriga kommuners ställningstagande i frågan. Förslagsvis kan också Kökar och Sottunga kommuner vara med i ett eventuellt gemensamt projekt.

Kommunstyrelsen konstaterar att det också finns behov av en skriftlig utfästelse från Ålands landskapsregering om deltagandet i finansieringen av projektet.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

Ks § 170/15.12.2021

Både Lemlands kommun och Föglö kommun har ställt sig positiva till projektet och meddelat sitt deltagande. En förutsättning för projektet är att Ålands landskapsregering deltar i finansieringen av projektet. Föglö kommun har meddelat att kommunen kan åta sig att vara huvudman för projektet.

Lumparlands kommun har tidigare ställt sig positiv till projektet men inte formellt meddelat sitt deltagande.

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att delta i ett gemensamt treårigt projekt för näringslivsutvecklingen i regionen Lemland-Lumparland-Föglö. En förutsättning för deltagandet är att Ålands landskapsregeringen deltar i finansieringen av projektet.

Kommunstyrelsen beslutar vidare samtycka till att Föglö kommun är huvudman för projektet samt ombesörjer anhållan till Ålands landskapsregeringen om finansieringsstöd.

Kommunstyrelsen beslutar avslutningsvis att befullmäktiga kommundirektören att företräda kommunen i samtliga till projektet hörande beslut och ingående av avtal.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

171 § Utlåtande över slutrapport för förverkligandet av läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet inom grundskoleutbildning för vuxna

Ks § 171/15.12.2021

Ålands landskapsregering har haft en arbetsgrupp med uppdrag att planera hur läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet kunde förverkligas inom grundskoleutbildningen för personer som fullgjort läroplikten. Arbetsgruppen har inlämnat en slutrapport och landskapsregeringen ger Lumparlands kommun möjligheten att avge utlåtande över slutrapporten senast 31.12.2021. Slutrapport, enligt bilaga:

- Bilaga A – Ks § 171

Utbildningschefen har skrivit ett utlåtande över rapporten, enligt bilaga:

- Bilaga B – Ks § 171

Kommundirektörens förslag

Kommunstyrelsen beslutar att till landskapsregeringen avge utlåtande över slutrapport för förverkligandet av läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet inom grundskoleutbildning för vuxna enligt Bilaga B – Ks § 171.

Beslut

Kommundirektörens förslag godkändes enhälligt.

172 § Sammanträdet avslutande

Sammanträdet avslutades kl. 20.34.

ANVISNING FÖR RÄTTELSEYRKANDE OCH BESVÄRSANVISNING

Förbud att söka ändring

Eftersom nedan nämnda beslut endast gäller beredning eller verkställighet kan enligt 112 § i kommunallagen (ÅFS 1997:73) eller 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019) rättelseyrkande inte framställas eller kommunalbesvär eller förvaltningsbesvär anföras över beslutet.

Paragrafer i protokollet: **163, 164, 165, 167, 169, 171, 172.**

Besvär kan inte anföras över nedan nämnda beslut, eftersom ett skriftligt rättelseyrkande enligt 110 § i kommunallagen kan framställas över beslutet.

Paragrafer i protokollet: **166, 168, 170.**

Anvisning för rättelseyrkande

Skriftligt rättelseyrkande får framställas av den som ett beslut avser eller den vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av kommunmedlemmarna.

Myndighet hos vilken rättelse yrkas är:

Kommunstyrelsen i Lumparland
Kyrkvägen 26
AX-22 630 Lumparland

Paragrafer i protokollet: **166, 168, 170.**

Yrkandet ska framställas inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses ha fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. Vid elektronisk delgivning anses en part ha fått del av beslutet tre dagar efter att meddelandet sändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att ett meddelande om att beslutet finns tillgängligt på kommunens webbplats publicerades på kommunens elektroniska anslagstavla. I vardera fallen räknas inte framlägnings- eller delgivningsdagen med i besvärstiden.

Av rättelseyrkandet ska framgå yrkandet och vad det grundar sig på.

KOMMUNALBESVÄR

BESVÄRSANVISNING

I nedan nämnda beslut kan ändring sökas skriftligt genom besvär.

Paragrafer i protokollet:

Besvärsrätt

Ändring i beslut kan sökas av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) och kommunmedlemmar. Ändring i ett beslut med anledning av rättelseyrkanden kan sökas genom kommunalbesvär endast av den som framställt rättelseyrkandet. Om beslutet har ändrats med anledning av rättelseyrkandet, kan ändring i beslutet sökas genom kommunalbesvär också av den som är part eller av en kommunmedlem.

Besvärstid

Besvärstid är 30 dagar från dagen för delfäendet av beslutet. En part anses fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. Vid elektronisk delgivning anses en part ha fått del av beslutet tre dagar efter att meddelandet sändes, om inte något annat påvisas. En kommunmedlem anses ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det att ett meddelande om att beslutet finns tillgängligt på kommunens webbplats publicerades på kommunens elektroniska anslagstavla.

Besvärsgrunder

Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på följande grunder:

1. beslutet tillkommit i felaktig ordning,
2. den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller
3. beslutet annars strider mot lag.

Besvärsskrift

I besvärsskriften ska uppges:

- ändringssökandens namn, kontaktuppgifter och postadress,
- det beslut i vilket ändring söks (det överklagade beslutet)
- till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas (yrkandena)
- grunderna för yrkandena,
- vad besvärsrätten grundar sig på om det överklagade beslutet inte avser ändringssökanden själv.

Om talan förs av ändringssökandens lagliga företrädare eller ombud, ska också dennes kontaktuppgifter uppges. Medan besvären är anhängiga ska förvaltningsdomstolen utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna.

Till besvären ska följande fogas:

1. det överklagade beslutet med besvärсанvisning,
 2. utredning om när ändringssökanden har fått del av beslutet, eller annan utredning om när besvärstiden börjat löpa,
-

-
3. de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats till myndigheten.

Besvärsmyndighet

Ålands förvaltningsdomstol
PB 31, Torggatan 16
AX-22 101 Mariehamn
E-post: aland.fd@om.fi

Inlämnande av besvärshandlingarna

Besvären ska lämnas in till besvärsmyndigheten senast under besvärstidens sista dag innan besvärsmyndigheten stänger.

Avgift

Enligt lagen om domstolsavgifter (FFS 1455/2015) är rättegångsavgiften i förvaltningsdomstolen 260 euro. Rättegångsavgift tas ut också då förvaltningsdomstolen avvisar besvär utan prövning samt då besvär återtas. Avgift tas inte ut om ändringssökanden har framgång i ärendet.

FÖRVALTNINGSBESVÄR

BESVÄRSANVISNING

I nedan nämnda beslut kan ändring sökas skriftligt genom besvär.

Paragrafer i protokollet:

Besvärsrätt

Besvär får anföras av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet (part) samt av den som har besvärsrätt enligt särskilda bestämmelser i lag. En myndighet får även anföras besvär över beslutet om överklagandet är behövligt med anledning av det allmänna intresse som myndigheten ska bevaka.

Besvärstid

Besvärstid 30 dagar från delfåendet av beslutet. En part anses fått del av beslutet sju dagar efter dagen då brevet avsändes, om inte något annat påvisas. Vid elektronisk delgivning anses en part ha fått del av beslutet tre dagar efter att meddelandet sändes, om inte något annat påvisas. Beslutet anses dock ha kommit till en myndighets kännedom på ankomstdagen.

Besvärsskrift

I besvärsskriften ska uppges:

- ändringssökandens namn, kontaktuppgifter och postadress,
- det beslut i vilket ändring söks (det överklagade beslutet)
- till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas (yrkandena)
- grunderna för yrkandena,
- vad besvärsrätten grundar sig på om det överklagade beslutet inte avser ändringssökanden själv.

Om talan förs av ändringssökandens lagliga företrädare eller ombud, ska också dennes kontaktuppgifter uppges. Medan besvären är anhängiga ska förvaltningsdomstolen utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna.

Till besvären ska följande fogas:

1. det överklagade beslutet med besvärсанvisning,
2. utredning om när ändringssökanden har fått del av beslutet, eller annan utredning om när besvärstiden börjat löpa,
3. de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats till myndigheten.

Besvärsmyndighet

Ålands förvaltningsdomstol
PB 31, Torggatan 16
AX-22 101 Mariehamn
E-post: aland.fd@om.fi

Inlämnande av besvärshandlingarna

Besvärshandlingarna ska inlämnas till besvärmyndigheten före besvärstidens utgång. Besvärshandlingarna kan även sändas med post eller genom bud, men i så fall på avsändarens eget ansvar. Handlingarna ska lämnas till posten i så god tid att de kommer fram innan besvärstiden går ut.

Avgift

Enligt lagen om domstolsavgifter (FFS 1455/2015) är rättegångsavgiften i förvaltningsdomstolen 260 euro. Rättegångsavgift tas ut också då förvaltningsdomstolen avvisar besvär utan prövning samt då besvär återtas. Avgift tas inte ut om ändringssökanden har framgång i ärendet.

Lumparlands kommun
Kommunstyrelsen

Lumparlands Hem och skolförening r.f.

Begäran om åtgärd

Hem och skola i Lumparland vill lyfta den situation som uppstått vid lågstadieskolan i Lumparlands kommun. Vi har även tidigare denna termin lyft situationen i skolan som ohållbar, främst till följd av den knappa lärarresurs som finns. Vi kan nu konstatera att vår oro är befogad eftersom en lärare begärt uppsägning av tjänst vilket, som vi tolkar det, är en direkt följd av den stora arbetsbörda denne har haft en längre tid med knappa resurser.

Vi känner stor frustration och är bekymrade över att eleverna i Lumparlands skola inte får den kontinuitet och trygghet som de har rätt till. I enlighet med Landskapslag (2020:32) om barnomsorg och grundskola stipuleras bl.a. att ” Verksamhetskulturen ska främja en trygg, säker, hälsosam och inspirerande miljö med arbetsro.”, vilket vi upplever är omöjligt att uppnå då delar av skolans personal har bytts ut varje läsår. Orsakerna till personalbytet kan vi bara spekulera i, men innebörden för eleverna är att varje läsår startar med faser där tilltro och rutiner ska byggas upp på nytt. Detta läsår har varit exceptionellt och nu står skolan och eleverna inför en situation då endast två av skolans personal finns kvar efter nyår. Den ena av dessa två är dessutom ny sedan hösten. Eleverna vet nu inte vad skolstarten i januari kommer att medföra, vilka vuxna som kommer att finnas där och om de ens är där för att stanna. Vi kan bara konstatera att denna situation gynnar ingen och det är direkt barnen i kommunen som blir drabbade.

Vidare har skolan barn med behov av stöd från speciallärare. Denna uppgift har varit svår att tillgodose enligt den rätt respektive barn har haft då personen som haft specialundervisningen i sin tjänst även har haft många andra arbetsuppgifter. Arbetsbördan har helt enkelt varit orimligt hög för denna person under hösten och för berörda barn medfört att specialundervisningen i viss mån förflyttats och eller inhiberats. Detta drabbar de berörda barnen och blir direkt avgörande för deras skolgång, vilket även har påtalats tidigare av föräldrar till berörda barn, utan att få en ändring. Kommunen behöver ha i åtanke att den person som efter nyår ska ta hand om specialundervisningen troligen har arbete att ta igen från höstterminen.

Vidare sägs i ovannämnda lag:

”5 §. Målsättning

Grundskolan ska ge en allmänbildande grundutbildning och ge eleven verktyg som främjar möjligheterna till livslångt lärande. Grundskolan ska i undervisning och övrig verksamhet ge alla elever likvärdiga möjligheter att inhämta och utveckla sådana kunskaper och färdigheter som behövs för en harmonisk och allsidig personlig utveckling. Verksamheten i grundskolan ska stå på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

8 §. Kommunens uppgifter

Kommunen är huvudman för kommunens utbildningsverksamhet. Kommunen ska planera, utveckla, genomföra, samordna, uppfölja och utvärdera utbildningsverksamheten i kommunen. Kommunen ansvarar för att denna lag följs och att den verksamhet som regleras i lagen erbjuds i kommunen.”

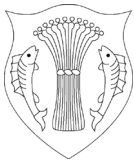
Föreningen för Hem och Skola konstaterar att missnöjet är stort och tilltron i det närmsta obefintlig. Vi har under hösten varit oroade över att eleverna inte alltid får den undervisning de har rätt till, till följd av lärarbyten, utbildad personal samt överarbetade lärare. Vi är nu mycket oroade för våra barns skull eftersom vi nu står inför det faktum att lågstadieskolan i Lumparlands kommun snart är en skola, inte bara utan behöriga lärare, utan även en skola där det saknas skolföreståndare (enligt indikationer), en klasslärare samt en speciallärare. Vi uppmanar kommunstyrelsen att ta sitt ansvar i frågan. Vi är även beredda på en lösning där Lumparlands elever får ingå i lågstadieskolan i Lemlands kommun, där vi utgår från att både kompetens och resurser finns för att bedriva skolverksamhet i enlighet med landskapslagen.

Vi vill dock påtala vår stora beundran för den klasslärare som idag är kvar, NN, att trots hon inte är formellt behörig för tjänsten gör hon ett fantastiskt jobb. Hon har dock en stor arbetsbelastning som klasslärare i en klass med 3 årskurser, vilket kräver enormt arbete för att ge varje årskurs den undervisning som enligt läroplanen ska bedrivas. Det kan inte förväntas att NN, som arbetat på skolan sedan hösten 2021, ska introducera en vik. föreståndare samt en klasslärare i sina arbeten inför den nya terminen. Vår rädsla är fler överarbetade lärare som leder till att kontinuiteten bryts.

Föreningen Hem och Skola vill senast 15.12 veta hur kommunen tänker se till att landskapslagen följs och ger eleverna den trygghet och kontinuitet som de behöver för att må bra samt utvecklas kunskapsmässigt. Det handlar om en lagstadgad utbildning som ska vara likvärdig andra kommuner och Hem och Skolas styrelse är beredd, för barnens skull, att gå vidare till Landskapsregeringens utbildningsbyrå ifall vi känner att vårterminen riskerar bli ytterligare en termin där alla elever ej får det de har rätt till.

Styrelsen för Hem och Skola i Lumparland

Lumparland den 21 november 2021

Tjänstebeskrivning för daghemsföreståndare i Lumparlands kommun

Antagen av kommunstyrelsen genom § xx/15.12.2021.

Allmänt:

1. Tjänsten är tillsvidare.
2. Tjänsten är heltid.
3. Tjänsten utgör tjänst i ledande och självständig ställning.
4. Tjänsten tillsätts av kommunstyrelsen.
5. Tjänsten är underställd barnomsorgsledaren.

Behörighetskrav:

Enligt 15 § i landskapsförordningen (2020/99) om barnomsorg och grundskola.

Avlöning:

Lön utgår enligt lönesättningspunkt 05VKA020 i allmänt kommunalt tjänste- och arbetskollektivavtal eller motsvarande bestämmelse i senare avtal.

Arbetsuppgifter:

- Planera verksamheten och aktivt sträva till att den utvecklas. Delta i uppföljningen av barnens utveckling och uppväxt.
- Inom sitt ansvarsområde uppgöra budgetförslag samt följa upp budgeten under året och avge verksamhetsplan.
- Besluta om anskaffningar och underhåll inom givna direktiv.
- Anställa vikarier vid semester, sjukdom och fortbildning.
- Ansvara för kontering av fakturor.
- Uppgöra arbetstidsschema samt ansvara för administrativ rapportering inom verksamheten.
- Sköta uppgifter som lärare i barnomsorg till den del arbetstiden överstiger 6 timmar per vecka, enligt AKTA Bilaga 5, § 4 mom. 2.
- Ordna personalmöten.
- Ansvara för samarbetet med barnens vårdnadshavare.
- Ansvara för den pedagogiska handledningen av daghemmets personal.
- Ansvara för arrangemang för barngruppen.
- Delta i grundvården av barnen samt i de dagliga arbetsrutiner som förekommer i barngruppen.
- Uppgöra statistik till myndigheter som enligt lag har rätt till statistiken.
- Följa utvecklingen och delta i utbildning inom sitt arbetsområde.
- Delta i ledningsgruppsmöten.
- Samarbeta med all personal i kommunen och med parter som eventuellt köper tjänster av kommunen.
- Upprätthålla ett tryggt, positivt och öppet arbetsklimat.
- Utföra övriga till tjänsten hörande uppgifter och delegerade uppgifter.

Övrigt:

- Iaktta tystnadsplikt.
-

Förverkligandet av läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet inom grundskoleutbildning för vuxna

SAKKUNNIGGRUPPENS SLUTRAPPORT

Sakkunniggruppen avger härmed sin slutrapport och anhåller samtidigt om befrielse från sitt uppdrag

Mariehamn den 18 juni 2021

Bodil Regårdh, ordförande och sekreterare
Specialsakkunnig inom utbildning
Utbildningsbyrån

Katarina Halme-Wiklund
Specialsakkunnig inom utbildning
Utbildningsbyrån

Helena Flöjt-Josefsson
Specialsakkunnig inom integration
Regeringskansliet

Johan Tronestam
Vägledare
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet

Innehåll

1. Inledning, bakgrund och uppdrag.....	3
2. Beskrivning av arbetssätt och metoder.....	3
3. Målgrupp för läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet	4
4. Struktur och organisation.....	5
4.1 Styrgrupp	6
4.2 Individuell studieplan	6
4.3 Läroplan	6
5. Utbildningskostnad och finansieringsform.....	7
5.1 Utbildningskostnad.....	7
5.2 Finansieringsform	8
6. Rutiner för anmälningsförfarande till utbildningen	9
7. Närmare beskrivning av de olika skedena	9
8. Timfördelningsplaner	11
9. Tidsplan för förverkligande	14

1. Inledning, bakgrund och uppdrag

Ålands landskapsregering tillsatte en sakkunniggrupp den 12 januari 2021 med uppdraget att planera hur läs- och skrivkunnighetskedet och inledningsskedet inom grundskoleutbildning för personer som fullgjort läroplikten kan förverkligas.

Sakkunniggruppen som planerade slutskedet valde att benämna utbildningsformen som grundskoleutbildning för vuxna varför denna sakkunniggrupp har valt samma linje.

Grundskoleutbildning för personer som fullgjort läroplikten är en ny undervisningsform i enlighet med LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola som trädde i kraft i januari 2021.

Sakkunniggruppens sammansättning:

Specialsakkunnig Bodil Regårdh, Utbildningsbyrån, sakkunniggruppens ordförande och sekreterare

Specialsakkunnig Katarina, Halme-Wiklund, Utbildningsbyrån

Specialsakkunnig Helena- Flöjt – Josefsson, Regeringskansliet

Biträdande myndighetschef Yvonne Aspholm, Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (fram till 31.3.2021)

Vägledare Johan Tronestam, Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (från och med 1.4.2021).

I uppdraget ingår att utarbeta ett förslag till struktur, organisation, utbildningskostnad och finansieringsform för läskunnighetskedet och inledningsskedet av grundskoleutbildningen för personer som fullgjort läroplikten.

Sakkunniggruppen ska även ge förslag till rutiner för anmälningsförfarandet till utbildningen, beräkna kommunens initiala utbildningskostnad per studerande samt göra upp en handlingsplan för hur undervisningsformen kan förverkligas.

En slutrapport lämnas till landskapsregeringen inom juni 2021.

2. Beskrivning av arbetssätt och metoder

Sakkunniggruppen har under perioden 12 januari – 30 juni 2021 haft 9 möten.

Sakkunniggruppen har haft ett online möte den 19 mars 2021 med rektor Päivi Rosnell som är rektor för finska Arbis i Jakobstad, och som ordnar läs- och skrivkunnighetskedet och inledningsskedet i Jakobstadsregionen.

Sakkunniggruppen intervjuade Ålands folkhögskolas rektor Maria Säll -Överström och Medborgarinstitutets rektor Siv Ekström den 4.5. 2021 för att få en bild av var de bästa förutsättningarna finns och var den lämpligaste platsen är för läs- och skrivkunnighetskedet och inledningsskedet.

Den 20.5. 2021 bjöd sakkunniggruppen in byråchef Elisabeth Storfors till mötet för att diskutera finansieringsform.

3. Målgrupp för läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet

Enligt § 39 i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola har en person vars hemkommun är på Åland, har passerat läropliktsåldern och saknar ett avgångsbetyg från grundskolan, rätt att avlägga delar av grundskolans lärokurs eller hela lärokursen.

Läroplikten börjar höstterminen det år ett barn fyller 7 år (i särskilda fall 6) och upphör när eleven uppfyllt sin skyldighet eller senast efter tio år (i särskilda fall efter 11 år). I lagens § 2 står att rätten till skolgång börjar när barnet blir läropliktigt och upphör när barnet gått igenom grundskolan, men senast den 31 juli det år då eleven fyller 18 år. Det innebär att en person som fyllt 17 år och saknar ett avgångsbetyg från grundskolan har rätt till grundskoleutbildning för vuxna från och med 1 augusti 2021.

Målgruppen till läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet är inflyttade personer över 17 år som är utan skolbakgrund eller har en kort skolbakgrund från sitt hemland.

Personer som hör till målgruppen kan delas in i tre grupper:

1. personer som är inskrivna som arbetssökande vid Ams och lyfter arbetsmarknadsstöd
2. personer som aktivt söker utkomststöd och finns inom KST
3. personer som varken är inskrivna vid Ams eller finns inom KST men som har behov av grundskoleutbildning

Det finns ett mörkertal av personer som är svåra att nå (grupp 3). Det är personer, oftast hemmavarande kvinnor, som varken står till arbetsmarknadens förfogande (inskrivna som arbetssökande vid Ams) eller som aktivt lyfter utkomststöd i sin hemkommun.

Enligt § 12 LL (2012:74) om främjande av integration har en invandrare rätt till en integrationsplan om han eller hon är arbetslös och registrerad som arbetssökande vid Ams enligt landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet. En invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd i enlighet med landskapslagen om utkomststöd har också rätt till en integrationsplan. Ams gör integrationsplan för de som är inskrivna som arbetssökande. Enligt integrationslagen är det kommunens ansvar att göra integrationsplan för de som inte är inskrivna hos Ams. Enligt en undersökning som gjorts av landskapsregeringen har kommunerna hittills endast gjort integrationsplaner till kvotflyktingar. Andra invandrare förutom kvotflyktingar som på basen av den inledande kartläggningen bedöms vara i behov av en plan för att integrationen ska främjas, har rätt att få en integrationsplan enligt lagen om främjande av integration (2012:74).

Gruppen vill lyfta betydelsen av att kommunen tar ansvar för att nå ut till de som inte finns i ett system eller register. Det är viktigt att man försöker nå ut med information dels om invandrarnas rätt att få en integrationsplan och dels om möjligheten att få grundskoleutbildning. Inom ramen för projektet *En säker hamn* har det utbildats 13 samhälls- och hälsokommunikatörer med olika modersmål, som står till förfogande på Kompassen www.kompassen.ax/shk vars uppgift är att underlätta inflyttades integrering och etablering på Åland. Kommunerna kan köpa tjänster av kommunikatörerna och på så sätt lättare kunna nå de personer som inte finns i ett system, till exempel hemmavarande kvinnor.

Gruppen föreslår också att kommunerna kan använda sig av organisationer inom tredje sektorn så som Emmaus, Folkhälsan, ABF-Åland, Matbanken, Röda Korset och Rädda barnen för att nå ut med information.

4. Struktur och organisation

Grundskoleutbildning för vuxna består av tre skeden: läs- och skrivkunnighetsskedet, inledningskedet och slutskedet. Enligt grundskolelagen kan grundskoleutbildning för vuxna omfatta högst 5 år. Sakkunniggruppen föreslår att läs- och skrivkunnighetsskedet ska omfatta ca 1,5 år, inledningskedet ska omfatta 1,5 år och slutskedet ska omfatta 2 år.

Det är mycket viktigt att de personer som har ingen eller en mycket kort skolbakgrund från sitt hemland får en så bra grund som möjligt i läs- och skrivkunnighetsskedet. Sakkunniggruppen föreslår därför att tillräckligt mycket tid ska ges för det första skedet, minst 1,5 år av den studietid som finns till förfogande. Sakkunniggruppen föreslår också att det ska finnas möjlighet att gå om åtminstone delar av läs- och skrivkunnighetsskedet för de personer som har behov av det.

Sakkunniggruppen framhåller att undervisningen i grundskoleutbildningen för vuxna bör ha en viss flexibilitet, som till exempel kortare dagar, eventuellt kvällskurser eller att utbildningen ordnas delvis på veckoslut, med tanke på att målgruppen delvis är hemmavarande kvinnor med små barn. Det är också viktigt att dessa personer får information om möjligheten till dagvård för sina barn samt möjlighet att ansöka om studiestöd.

De åländska kommunerna är från och med den 1 januari 2021, ansvariga för att grundskoleutbildning för andra än läropliktiga ordnas. Kommunen kan i och med den nya landskapslagen om barnomsorg och grundskola (2020:32) ordna grundskoleutbildning för vuxna inom sin kommun, i samarbete med andra kommuner eller genom att köpa utbildningstjänster från en offentligt finansierad skola på Åland som av landskapsregeringen beviljats tillstånd att bedriva grundskoleutbildning för vuxna. Enligt LF (2020:99) om barnomsorg och grundskola ska det i kommunernas utbildningsstadga finnas bestämmelser om anmälan till och förverkligande av grundskoleutbildning för andra än läropliktiga.

Grundskoleutbildningens slutskede har planerats av en arbetsgrupp under 2020, vars slutrapport har antecknats för kännedom av landskapsregeringen (ÅLR 2019/8807). Slutskedet kommer att erbjudas vid Ålands folkhögskola från och med oktober 2021. Ålands folkhögskola har med stöd av LL 2020:32 om barnomsorg och grundskola beviljats tillstånd att bedriva grundskoleundervisning för vuxna.

Sakkunniggruppen anser att Medborgarinstitutet i Mariehamn är den bäst lämpade utbildningsanordnaren för läs- och skrivkunnighetsskedet eftersom lärarna på Medborgarinstitutet har den största erfarenheten av att undervisa den berörda målgruppen. Sakkunniggruppen föreslår därför att läs- och skrivkunnighetsskedet placeras på Medborgarinstitutet.

Sakkunniggruppen föreslår att inledningsskedet placeras på Ålands folkhögskola enligt samma struktur och upplägg som slutskedet. Folkhögskolan är en lämplig utbildningsanordnare av

inledningsskedet och får på det sättet en möjlighet att skapa kontinuitet i hela utbildningen och få en helhetsbild av den studerandes utveckling.

Sakkunniggruppen ser fördelar med två aktörer och rekommenderar ett nära samarbete, eftersom de i ett samarbete kan stöda och komplettera varandra genom sina olika erfarenheter och perspektiv.

4.1 Styrgrupp

Sakkunniggruppen föreslår att utbildningsanordnarna tillsammans utser en styrgrupp med representanter från Medborgarinstitutet och Ålands folkhögskola. Styrgruppen behandlar de ansökningar som skickas från kommunerna. Styrgruppens uppgift blir bland annat att testa sökandens tidigare kunskaper och bedöma i vilket skede av utbildningen sökande ska starta.

4.2 Individuell studieplan

När en studerande blivit antagen till läs- och skrivkunnighetsskedet eller inledningsskedet ska en individuell studieplan utarbetas för den studerande. Den individuella studieplanen styr utvecklingen av den studerandes kunskaper och färdigheter under studierna. I planen som utarbetas i samråd med den studerande beskrivs målen för studierna och hur lång tid det tar att uppnå dem. Den individuella studieplanen ska utgå från den studerandes färdigheter, identifieringen av kunskaper som inhämtats tidigare och målen för studierna. Den studerandes tidigare studier och livssituation, i synnerhet tidigare studieprestationer och lärandeupplevelser, ska beaktas då den individuella studieplanen görs upp.

Enligt § 43 i lagen är det utbildningsanordnaren (studiehandledare och lärarna) och den studerande som tillsammans utarbetar den individuella studieplanen. Den studerandes tidigare kunskaper ska bedömas och tillgodoräknas. Det kan vara tidigare slutförda studier eller på annat sätt förvärvat kunnande som motsvarar målen för och det centrala innehållet i läroplanen som kan identifieras och erkännas. Den studerandes utgångsnivå ska bestämmas och en studieplan görs upp där följande ska ingå:

- tidigare grundskolestudier på Åland och/eller någon annanstans och arbetserfarenhet eller annan erfarenhet som eventuellt räknas till godo i studierna
- kunskaper i svenska och andra språkkunskaper samt färdigheter för språkstudier
- eventuella kurser och/eller lärokurser som kan räknas tillgodo
- vilket skede i grundskoleutbildningen studierna inleds
- kurser som ska avläggas
- eventuella studieperioder vid andra skolor och/eller praktikperioder
- den beräknade studietiden
- hur studierna genomförs och eventuella särskilda undervisningsarrangemang
- studiefärdigheter och eventuella stödbehov
- plan för fortsatta studier och karriärplan

4.3 Läroplan

Sakkunniggruppen föreslår att utbildningsanordnarna ska vid planering av starten av läs- och skrivkunnighetsskedet använda läroplan för integrationsutbildning för vuxna invandrare på Åland (beslut 188 U2, 31.02.2017, ÅLR 2017/6820). För inledningsskedet föreslås att använda den finländska

läroplansgrunden för den grundläggande utbildningen för vuxna i tillämpliga delar tillsammans med den nya åländska läroplanen för grundskolan som fastställts att gälla från och med den 1.8.2021.

5. Utbildningskostnad och finansieringsform

5.1 Utbildningskostnad

Sakkunniggruppen har med hjälp av Medborgarinstitutets rektor Siv Ekström, räknat ut ett pris per kurs per studerande i läs- och skrivkunnighetsskedet. Uträkningarna är beräknad på 8 studerande och en omfattning av 37 kurser (se förklaring i kapitel 8. Timfördelningsplaner). Om det blir färre studerande än 8 så är det kommunens skyldighet att ordna utbildning i egen regi eller förhandla med utbildningsanordnaren om möjlighet att ordna utbildningen till en högre kostnad.

KOSTNADSKALKYL FÖR LÄS- OCH SKRIVKUNNIGHETSSKEDET	
Utgångsläge:	
Omfattningen av utbildningen:	37 kurser 28 lektioner per kurs totalt 1036 lektioner à 45 min.
Schemat för utbildningen:	5 lektioner per skoldag 207,2 skoldagar 41,44 veckor ca 10,36 månader
Innehåll av undervisningen:	läsning och skrivning, matematik, annan språkinlärningsstödande undervisning
Antalet deltagare:	8 studerande
Kursplats:	Medis-huset
Ev. elevtransporter:	Buss med månadskort
Kostnaden för mat, samma pris som i folkhögskolans kalkyl, 2,60 /dag/studerande	
	207 x 2,60 = 538 €
Mat 207 dagar	538
Löne- och administrationskostnader för helår = 37 kurser	75351,41
Lokalhyra för helår	7710,00
Summa	83 599,41
Kostnad per kurs	2259,44
Kostnad per kurs/studerande;	282,43
Elevspecifika kostnader per kurs:	
transport	21,62
läromedel	6,76
Totalkostnad per kurs/studerande	310,81

Sakkunniggruppen föreslår att man använder samma beräkningsgrund för inledningsskedet som för slutskedet. Beräkningarna för slutskedet gjordes av den tidigare Sakkunniggruppen och utgår från en kalkyl som beräknats av Ålands folkhögskolas rektor Maria Säll-Öfverström. Priset i kalkylen för slutskedet är 314 euro/kurs/studerande (Beslut Nr 251 U2, 24.11.2020, ÅLR 2019/8807).

5.2 Finansieringsform

Målgruppen för läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet är delvis personer som är inskrivna på Ams och delvis personer som inte är inskrivna på Ams. Sakkunniggruppen har kommit fram till att läs- och skrivkunnighetsskedet skulle kunna finansieras på två olika sätt.

En möjlig finansieringsväg som sakkunniggruppen utrett är att ordna läs- och skrivkunnighetsskedet med sysselsättningsfrämjande medel. Sakkunniggruppen har konstaterat att läs- och skrivkunnighetsskedet i grundskoleutbildningen för vuxna motsvarar ganska långt *kurs A Grundläggande litteracitet* som finns inom SFI-utbildningen och som finansieras med sysselsättningsfrämjande medel enligt LL (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning. Enligt 2 § i LL (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning kan allmänbildande utbildning på grundskolenivå ordnas som sysselsättningsfrämjande utbildning, om avsaknaden av sådan utbildning hindrar någon från att genomgå en yrkesutbildning. Som studerande i sysselsättningsfrämjande utbildning kan antas en person som är inregistrerad som arbetssökande på Ams och som av Ams har ett konstaterat behov av och lämplighet för en sysselsättningsfrämjande utbildning. Det är Ams som anskaffar sysselsättningsfrämjande utbildning för enskilda studerande och för grupper av studerande anskaffar landskapsregeringen av en utbildningsanordnare med medel som anvisats för detta ändamål i landskapsbudgeten. Denna finansieringsform skulle innebära att kommunen i sin tur köper utbildning för de personer som inte är inskrivna på Ams av den utbildningsanordnare som har ingått avtal med landskapsregeringen om att anordna läs- och skrivkunnighetsskedet med sysselsättningsfrämjande medel.

Det andra alternativet till finansiering som sakkunniggruppen utrett är att läs- och skrivkunnighetsskedet ordnas av kommunerna själva, i samarbete med andra kommuner eller genom att köpa tjänster från en annan utbildningsanordnare i enlighet med § 8 i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola.

Detta alternativ skulle innebära att:

- Kommunerna ordnar utbildningen själv eller köper utbildningsplatser från Medborgarinstitutet och anmäler till landskapsregeringen de personer som inte är inskrivna på Ams. För dessa får kommunen en särskild landskapsandel. Personerna erhåller studiestöd.
- För de personer som är inskrivna som arbetslösa på Ams köper Ams studieplatser av hemkommunen eller av Medborgarinstitutet i enlighet med 3 § i lagen om sysselsättningsfrämjande utbildning. De personer som är inskrivna på Ams erhåller arbetslöshetsförmån.

Sakkunniggruppen föreslår det andra alternativet som innebär att både läs- och skrivkunnighetsskedet och inledningsskedet ska finansieras med landskapsandelar på samma sätt som slutskedet. Sakkunniggruppen föreslår att utbildningen finansieras med särskild landskapsandel enligt antal

personer som deltar i utbildningen men inte är inskrivna på Ams. Enligt 3 § i LL (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning anskaffar Ams sysselsättningsfrämjande utbildning för enskilda studerande som är inskrivna som arbetssökande på Ams.

6. Rutiner för anmälningsförfarande till utbildningen

Sakkunniggruppen föreslår att anmälan görs till utbildningschefen i personens hemkommun, eftersom det är kommunerna som är ansvariga för att grundskoleundervisning ordnas för en kommuninvånare vars rätt till skolgång har upphört och som saknar avgångsbetyg. En anmälan till utbildningen ska kunna göras kontinuerligt under året.

Sakkunniggruppen föreslår att en anmälningsblankett används när en person anmäler sig till utbildningen. Sakkunniggruppen föreslår att den blankett som uppgjorts för slutskedet revideras och att det görs en blankett som gäller för alla skeden inom grundskoleutbildning för vuxna. På blanketten bör det framgå vilken instans som fyller i blanketten. Om personen är inskriven på Ams skickas blanketten direkt till Folkhögskolan. Personer som inte är inskrivna på Ams och önskar anmäla sig fyller i blanketten tillsammans med den tjänsteman i kommunen som gör integrationsplaner eller handledare vid KST eller person hos utbildningsanordnaren.

Blankett som fylls i för person som inte är inskriven på Ams bör undertecknas av utbildningschefen eller annan ansvarig tjänsteman i kommunen. Till anmälningsblanketten bör bifogas eventuella betyg från hemlandet, språkintyg om personen deltagit i sfi – kurser och andra betyg som personen har. Om kommunen väljer att ordna utbildningen i samarbete med andra utbildningsanordnare så skickas blanketten till Ålands folkhögskola som tar den vidare till styrgruppen för behandling. Sakkunniggruppen föreslår att de som är utbildningsanordnare samarbetar och har en gemensam styrgrupp med medlemmar från båda utbildningsanordnarna. Styrgruppen ansvarar för antagningen och gör en bedömning av personernas tidigare kunskap och föreslår i vilket skede personen ska starta sin utbildning. Sakkunniggruppen föreslår att Folkhögskolan blir den som tar emot anmälningsblanketterna.

Gruppen föreslår följande antagningsgrunder till grundskoleutbildningen för vuxna:

- Inget avgångsbetyg från grundskola
- Passerat läropliktsåldern
- Har sin hemkommun på Åland enligt lagen om hemkommun
- Rätt att vistas i Finland enligt utlänningslagen

7. Närmare beskrivning av de olika skedena

Grundskoleutbildningen för vuxna är enligt LL (2019:32) om barnomsorg och grundskola indelat i ett läskunnighetsskede, ett inledningsskede och ett slutskede. Studierna i läskunnighetsskedet och inledningsskedet motsvarar årskurserna 1–6 för barn i läropliktsåldern. Studierna på slutskedet motsvarar årskurserna 7 - 9 för barn i läropliktsåldern.

Om studerande saknar läs- och skrivfärdigheter eller om färdigheterna är bristfälliga kan studerande starta i läskunnighetsskedet. Läs- och skrivkunnighetsskedet syftar till att ge studerande grundläggande elementära läs- och skrivkunskaper samt grundläggande numeriska färdigheter. Undervisning i läs- och skrivkunnighetsskedet omfattar minst 27 kurser varav 23 är obligatoriska kurser och minst 6 valfria kurser.

Utbildningen i inledningsskedet omfattar följande ämnen:

- svenska som andraspråk
- engelska
- matematik
- samhällskunskap och kulturkänedom
- miljö- och naturkunskap
- hälsokunskap

Dessutom ska det ingå studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter i inledningsskedet. Inledningsskedet omfattar minst 38 kurser varav 34 är obligatoriska kurser och minst 10 valfria kurser.

Om studerande redan har tillräckliga kunskaper och färdigheter, kan studierna inledas på slutskedet utan inledningsskedesstudier. I slutskedet ingår kurser i:

- svenska alternativt svenska som andraspråk
- engelska,
- matematik
- religions- och livsåskådningskunskap
- historia
- samhällskunskap
- biologi
- geografi
- fysik
- kemi
- hälsokunskap
- idrott

Slutskedet omfattar 39 obligatoriska kurser och minst 10 valfria kurser. studerande ska välja minst 46 kurser, om hen genomför hela lärokursen för slutskedet.

I den grundläggande utbildningen för vuxna ska studerande kunna

- fullgöra den grundläggande utbildningens hela lärokurs
- genomföra alla studier eller delar av studier som ingår i inledningsskedet
- genomföra alla studier eller delar av studier som ingår i läskunnighetsskedet
- avlägga läroämnen eller delar av läroämnen i den grundläggande utbildningen i form av kurser

Utgångspunkten i den grundläggande utbildningen är att den vuxna studeranden bygger vidare på sina tidigare kunskaper och färdigheter, sin livserfarenhet och eventuella parallella studier. Därför är det bra om undervisningsutbudet innehåller valfrihet och alternativ som möjliggör studier i olika livssituationer.

Studeraandes studieväg utarbetas flexibelt och individuellt med beaktande av tidigare utbildning och arbetserfarenhet som eventuellt räknas till godo i studierna. Sådana tidigare slutförda studier eller på annat sätt förvärvat kunnande som motsvarar målen för och det centrala innehållet i läroplanen ska identifieras och erkännas. Studeraandes utgångsnivå ska bestämmas och utbildningsanordnaren och studerande ska tillsammans utarbeta en individuell studieplan.

Lärokursen för läskunnighetskedet samt inlednings- och slutskedet omfattar sammanlagt högst fyra år. Den som studerar på heltid ska avlägga studierna inom högst fem år.

En kurs omfattar 28 timmar. I närundervisning ska minst 40 minuter per timme användas för undervisning. Utbildningen kan helt eller delvis ordnas som distansundervisning.

Studerande har rätt att inkludera delar av andra studier och/eller delar av andra utbildningsanordnarens utbildningsutbud i den individuella studieplanen på det sätt som utbildningsanordnaren beslutar.

Bedömningen i läskunnighets- och inledningsskedet är enligt bedömningsskala godkänd/underkänd och bedömningen i slutskedet är enligt bedömningsskalan 4 - 10.

När studerande har genomfört slutskedet kan studeranden söka till gymnasie- eller yrkesutbildning.

8. Timfördelningsplaner

Timfördelningsplaner för läs- och skrivkunnighetskedet och inledningsskedet finns fastställda i LF 117/2020 om ändring av landskapsförordningen om barnomsorg och grundskola.

I den grundläggande utbildningen för vuxna består studierna i de olika skedena av obligatoriska och valfria kurser i olika läroämnen. Timfördelningen anger minimiantalet kurser i de olika ämnena eller ämnesgrupperna. Studerande deltar i obligatoriska kurser enligt timfördelningen och i valfria kurser enligt utbud och val. Läs- och skrivkunnighetskedet omfattar 23 obligatoriska kurser och minst 6 valfria kurser. Totalt ska läs- och skrivkunnighetskedet omfatta minst 27 kurser.

Inledningsskedet omfattar 34 obligatoriska kurser och minst 10 valfria kurser. Totalt ska inledningsskedet omfatta minst 38 kurser. Studeranden har rätt till studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter i inledningsskedet. Främmande språk och kurs i datakunskap och användning av digitala verktyg ska erbjudas som valfria kurser.

Sakkunniggruppen har gjort en jämförelse mellan grundskoleutbildningens läs- och skrivkunnighetskedet och *kurs A Grundläggande litteracitet* som ingår i SFI-utbildningen.

Enligt den fastställda timfördelningsplanen för läs- och skrivkunnighetskedet ska omfattningen vara minst 27 kurser varav minst 20 kurser är undervisning i svenska som andraspråk och 3 kurser är undervisning i matematik. En kurs omfattar 28 timmar. Det totala timantalet blir $27 \times 28 = 756$ timmar.

Enligt läroplanen för integrationsutbildning för vuxna invandrare på Åland (beslut 188 U2, 31.10.2017, ÅLR 2017/6820) omfattar *kurs A Grundläggande litteracitet*, 30 studieveckor. En studievecka omfattar 35 timmar. $30 \times 35 = 1050$ timmar.

Skillnaden i antal timmar blir $1050 - 756 = 294$ timmar. Det motsvarar 10,5 kurser ($294:28 = 10,5$).

Sakkunniggruppen vill peka på de erfarenheter man har på Medborgarinstitutet att undervisa personer med kort eller ingen skolbakgrund från tidigare, som visar att 30 studieveckor behövs för att lära sig att läsa och skriva ett nytt språk. Särskilt för personer som har ett modersmål med ett annat alfabet och aldrig gått i skola i sitt hemland krävs det ibland även mera än 30 studieveckor. Sakkunniggruppen vill framföra hur viktigt det är att dessa personer får en bra grund för att komma vidare i utbildningen och avancera till inledningsskedet och slutskedet. Sakkunniggruppen föreslår därför att antalet kurser i svenska som andraspråk i timfördelningsplanen för läs- och skrivkunnighetskedet ska utökas med 10 kurser.

Timfördelningsplan för läs- och skrivkunnighetskedet

33 (23*) obligatoriska kurser och 6 valbara kurser

	Obligatoriska kurser	Valfria kurser
Språk, sammanlagt minst	20	---
Svenska alternativt svenska som andraspråk	30(20*)	--
Engelska		---
Främmande språk		
Matematik	3	---
Religions- och livsåskådningskunskap		---
Samhälls- och naturvetenskapliga ämnen		
Historia		---
Samhällskunskap och kulturkännedom		---
Naturvetenskapliga läroämnena		
Fysik		---
Kemi		---
Biologi		---
Geografi		---
Hälsokunskap		---
Idrott		---
Datakunskap		
Studiehandledning och handledning i arbetsfärdigheter		
Andra för grundskoleutbildningen lämpliga ämnen minst		---
Erbjudna valfria kurser, minst		6
Sammanlagt minst	37 (27*)	

*timantal enligt LF 117/2020 om ändring av landskapsförordning om barnomsorg och grundskola.

Timfördelningsplan för inledningskedet

34 obligatoriska kurser och 10 valbara kurser

Ämnesgrupp eller läroämne	Obligatoriska kurser	Valfria kurser
Språk, sammanlagt minst	21	---
Svenska alternativt svenska som andraspråk	17	---
Engelska	4	---
Främmande språk		
Matematik	5	---
Religions- och livsåskådningskunskap		---
Samhälls- och naturvetenskapliga ämnen		
Historia	1	---
Samhällskunskap och kulturkännedom	5	---
Naturvetenskapliga läroämnena		
Miljö- och naturkunskap	1	---

Hälsokunskap	1	---
Datakunskap		---
Studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter		
Andra för grundskoleutbildningen lämpliga ämnen minst		---
Erbjudna valfria kurser, minst		10
Sammanlagt minst	38	

9. Tidsplan för förverkligande

Sakkunniggruppen föreslår att möjligheten för kommunerna att köpa utbildningstjänster för läs- och skrivkunnighetskedet och inledningsskedet, ska förverkligas från och med hösten 2022. Det föreslås ske i ett samarbete mellan Medborgarinstitutet i Mariehamn och Ålands folkhögskola och ska erbjudas till de kommuner som väljer att köpa utbildningstjänster för sina kommuninvånare som är i behov av grundskoleutbildning för vuxna (8 § i LL 2020:32 om barnomsorg och grundskola). Sakkunniggruppen understryker kommunens skyldighet att ordna hela grundskoleutbildningen för vuxna redan från hösten 2021.

Sakkunniggruppen föreslår att läs- och skrivkunnighetskedet ska placeras vid Medborgarinstitutet och inledningsskedet ska placeras i anslutning till slutskedet vid Ålands folkhögskola.

3/6/2021

Jomala 25.11.2021

Utlåtande gällande Ålands LR:s beslut nr 255 U2 Förverkligande av läs- och skrivkunnighetsskedet-slutrapport

Sakkunniggruppens slutrapport behandlar förverkligandet av läs- och skrivkunnighetsskedet inom grundskoleutbildning för vuxna. Från tidigare har en rapport sammanställts gällande förverkligande av slutskedet inom grundskoleutbildning för vuxna. Kommunerna inom SÅUD administrerar grundskoleundervisning för andra än läropliktiga genom köptjänst av Ålands Folkhögsskola, se utbildningsstadgan § 31.

Sakkunniggruppen föreslår i rapporten att läs- och skrivkunnighetsskedet placeras på Medborgarinstitutet medan inledningskedet föreslås placeras på Ålands Folkhögsskola enligt samma struktur och upplägg som slutskedet. Förslaget känns välmotiverat och utgår från de erfarenheter och den kompetens som respektive organisation har idag. Det innebär dock att kommunerna behöver komplettera sina utbildningsstadgor så att även Medborgarinstitutet omnämns under § 31.

Under utbildningskostnad punkt 5.1 framgår det att det är kommunens skyldighet att ordna utbildning i egen regi eller förhandla med utbildningsanordnaren om möjlighet att ordna utbildningen till en högre kostnad. Totalkostnaden enligt kalkylen för en elev i läs- och skrivkunnighetsskedet beräknas bli 310,81 euro/elev eller ca 11 500 euro/studerande och år. Normkostnaden för en person som anmälts till grundskoleutbildning för vuxna är 7 142,86 euro per person under finansår 2021. Normkostnaden ligger till grund för utbetalningen av landskapsandelar till kommunerna.

I punkt 5.2 finansieringsform föreslås att en särskild landskapsandel betalas ut för sådana personer som inte är inskrivna på AMS. Sakkunnighetsgruppen har dock inte tagit ställning till storleken på den särskilda landskapsandelen.

Hösten 2021 startade den första gruppen bestående av endast 7 personer slutskedet inom grundskoleutbildning för vuxna vid Ålands Folkhögsskola trots att utbildningsformen tidigare inte existerat på Åland. Antalet studerande i behov av grundskoleutbildning för vuxna kommer knappast att öka så mycket att det årligen skulle uppgå till 8 personer i varje skede så som sakkunnighetsgruppen räknat med i sina kalkyler. Det skulle i så fall innebära att kommunernas kostnader blir högre än beräknat. För att inte kommunernas kostnader skall riskera att bli allt för höga i förhållande till landskapsandelarna och för att kommunerna inte skall behöva organisera en egen grundskoleutbildning för vuxna bör nya utbildningar påbörjas endast vartannat år.

I så fall behöver de olika utbildningsskedenas längd förlängas så att varje utbildningsskede blir två år. Totalt skulle det i så fall innebära att studierna kan avläggas på 6 år.

Skrivningen gällande antalet kurser i de olika skedena är förvirrande. T.ex. omfattar läs- och skrivkunnighetskedet minst 27 kurser varav 23 är obligatoriska kurser och minst 6 valfria kurser. Det innebär i så fall att läs- och skrivkunnighetskedet i så fall omfattar minst 29 kurser. Liknande skrivningar finns även för övriga skeden.

Å tjänstens vägnar

Mathias Eriksson

Utbildningschef för SÅUD